

Exempel på gymnasiearbete inom samhällsvetenskapsprogrammet – samhällsvetenskap

Elevdemokrati – en jämförelse mellan skolor i Sverige och England

Elevens idé

Bakgrunden till Elin's gymnasiearbete är att skolan sedan flera år har ett pågående utbyte med en skola i England. Elin studerar inom samhällsvetenskapsprogrammets inriktning samhällsvetenskap. Hon och två andra elever vill gärna göra sitt gymnasiearbete tillsammans på temat elevdemokrati utifrån denna vänskolekontakt.

Elin är engagerad i skolans elevråd. Även den engelska skolan har ett motsvarande elevråd, vet eleverna. De blir nyfikna på vilka likheter och olikheter som finns i hur man arbetar med elevdemokrati på respektive skola och bestämmer sig för att undersöka möjligheten att få kontakt med skolan i England. De önskar också starta upp ett samarbete av någon form med de engelska eleverna kring elevdemokrati. En idé är att starta en gemensam virtuell mötesplats där de kan kommunicera med hjälp av sociala medier.

Elin och hennes grupp har planer på att intervjua den egna skolans och den engelska skolans elevrådsordförande och rektorer. De vill redovisa sitt arbete genom att göra ett bildspel där också filminslag ingår. Temat tycker de stämmer väl in med intentionerna för gymnasiearbetet inom programmet.

Frågeställning

Utifrån sin idé formulerar eleverna följande primära frågeställning:

Vilka är skillnaderna och likheterna mellan elevinflytande och synen på elevdemokrati i England och i Sverige utifrån en undersökning av två gymnasieskolor och varför ser det ut som det gör i respektive land och skola?

De är medvetna om att arbetet endast ger en bild av hur det kan fungera på två skolor och inte en heltäckande bild.

Koppling till examensmålen

Elins gymnasiearbete harmonierar med samhällsvetenskapsprogrammets examensmål och berör centrala kunskapsområden inom programmet. Ett viktigt mål för programmet är att eleverna ska utveckla kunskaper om ”samhällsförhållanden i Sverige och världen i övrigt, om samspelet mellan individ och samhälle samt om hur människors livsvillkor varierar över tid och rum”. Elins gymnasiearbete betonar specifikt samspelet mellan individens rätt – skoldemokrati och elevdemokrati – och samhälle, samt hur livsvillkoren för individer varierar mellan samhällen och länder.

Utbildningen ska även utveckla elevernas vetenskapliga medvetenhet genom att bland annat ”pröva att tillämpa metoder som används inom samhällsvetenskapen”. I samarbete med de andra två eleverna kommer Elin att genomföra intervjuer, formulera relevanta frågeställningar, sammanställa dessa och sedan analysera resultaten utifrån skillnader/likheter mellan de båda skolorna och länderna. Det handlar om skillnader i värdegrund, olika historiska variabler vad gäller samhällsutveckling, vad som formar ett framtida hållbart samhälle, olika skolsystem och olika livsvillkor. Hennes arbete sker i en lokal kontext utifrån ett nationellt och europeiskt perspektiv. Genom arbetets karaktär och arbetsprocessen ges Elin möjlighet att visa sin vetenskapliga medvetenhet.

Planering

Båda rektorerna (i Sverige och i England) godkänner att eleverna får genomföra sina intervjuer och de visar stort intresse för temat för gymnasiearbetet. Båda skolorna har möjlighet till kommunikation via interaktiva medier och Elin vet också att de kan låna ändamålsenlig utrustning som möjliggör gymnasiearbetets genomförande.

När de fått klartecken börjar de med att ta reda på mer om de båda ländernas skolsystem och fördjupa sina historiska kunskaper om länderna. De läser dessutom in sig på hur man kan genomföra en intervju i ett vetenskapligt arbete. Läraren hjälper dem så att den vetenskapliga nivån hamnar på en för gymnasieskolan lagom nivå.

Utifrån sin idé gör eleverna en plan för hur filmning av intervjuerna ska gå till. De gör också en detaljerad skriftlig planering, en projektplan, för genomförandet av gymnasiearbetet.

Elin gör en tidsplan som innehåller följande steg:

- Förberedelsearbete.
- Intervjuer.
- Bearbetning av resultat.
- Analys.
- Bildspel.

- Skriftlig redogörelse för arbetet.
- Presentation.

På skolan har man kommit överens om vissa avstämningpunkter. Alla gymnasiearbeten ska vara färdiga senast den 1 april för bedömning. Den muntliga presentationen ska ske inför en större elevgrupp, lärare och andra intresserade i början av maj.

Genomförande

Elin gör sitt gymnasiearbete i grupp tillsammans med två andra personer. Grupparbetsformen passar bra eftersom de bland annat ska genomföra intervjuer på distans. Eleverna bearbetar materialet och reflekterar tillsammans efter respektive intervju slut. De skulle ha kunnat göra sitt gymnasiearbete i form av en längre skriftlig rapport men eftersom de ges en möjlighet att genomföra gymnasiearbetet på ett annat sätt vill de nå ut med en mer levande bild av hur elevdemokrati fungerar i Sverige och i England. Elin's gymnasiearbete kommer därför att presenteras i form av en bildspelspresentation som bland annat innehåller filmade intervjuer. Det kommer också att kompletteras med en kortare skriftlig redogörelse. Eleverna läser in sig på litteratur och intervjuemetoder och genomför sedan fyra djupintervjuer med två rektorer och med respektive elevrådsordförande. Efter kontakten med England startar de även en gemensam virtuell mötesplats där de kommunicerar med hjälp av sociala medier om elevrådsarbetet på de båda skolorna. Förutom vanlig kommunikation väljer de att använda sidan för att ställa vissa frågor till de engelska eleverna. De gör också ett par enklare enkätundersökningar via sidan som komplettering till intervjuerna.

Utifrån frågeställningen behöver de också redovisa viss faktabakgrund. För att få tag i bakgrundsmaterialet och faktaunderlaget måste de gå till olika källor, framförallt i relevant litteratur och på nätet. Här, och i insamlandet av material via intervjuerna, krävs ett källkritiskt förhållningssätt.

Gymnasiearbetet presenteras i en muntligt framträdande där eleverna berättar och visar sitt bildspel. En elev inleder presentationen med bakgrundsfakta utifrån frågeställningen. Därefter redogör Elin och den tredje eleven för resultaten från deras intervjuer. De jämför och analyserar elevdemokratisituationen utifrån respektive land och skola. Bildspelet innehåller text, bilder, grafik och filmade intervjusekvenser. Presentationen avslutas med en ordentlig källredovisning. Förutom att genomföra presentationen inför andra elever, lärare och medbedömare, bjuder gruppen också in bland annat lokalpolitiker och lokalpress till ett extra redovisningstillfälle. Då presenteras även två andra gymnasiearbeten med temat skola och samhälle.

Den kortare skriftliga redogörelsen innehåller syfte, frågeställning, metod, teori, resultat, slutsatser, en kort diskussion och källredovisning: Eleverna skriver även en kortare sammanfattning av arbetet på engelska. Elin och de andra eleverna får slå upp en del ämnesspecifika begrepp och termer och de bemödar sig om att texten ska vara sammanhängande och välskrivna. Denna text skickar de också till den

engelska vänskolan.

I gymnasiearbetet ingår att ge respons på ett annat arbete och få respons på sitt gymnasiearbete. Två veckor före presentationen får Elin en annan elevs arbete för att hinna förbereda responsen. De elever som ska ge respons på Elins arbete granskar både bildspel och skriftlig redogörelse. Eleverna får utnyttja en halvtimme efter varje presentation till att muntligt respondera.

Utvärdering

Under arbetets gång, från början till slut, för Elin enskilt en dagbok. I denna beskriver hon, oftast veckovis, arbetets gång och vilka svårigheter eller glädjeämnen som hon har mött. I dagboken finns också en beskrivning av hur hon har agerat för att göra justeringar och anpassa arbetet utifrån det färdiga materialet. Efter avslutat arbete och inför presentationen av arbetet gör Elin också en skriftlig självbedömning med utgångspunkt i planering – genomförande, svårigheter – glädjeämnen och resultat – arbetsinsats. Hon anger också hur arbetet i gruppen framskridit. En kompletterande muntlig utvärdering görs slutligen, tillsammans med läraren, i den grupp som Elin har deltagit i.